

Рідне Прибужжя

(пам'ятні дати Миколаївщини на 2020 рік)

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ТА РЕЛІГІЙ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛОТЕКА

РІДНЕ ПРИБУЖЖЯ

(пам'ятні дати Миколаївщини
на 2020 рік)

Методико-бібліографічний покажчик

Миколаїв
2019

УДК (059)

Р 49

Рідне Прибужжя : (пам'ятні дати Миколаївщини на 2020 рік) : методико-бібліогр. покажч. / склад. А. А. Трокай, А. В. Шевченко ; ред. Л. М. Голубенко ; Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка. – Миколаїв, 2019. – 44 с.

У даному покажчику вміщено довідково-бібліографічні матеріали до ювілейних дат Миколаївщини у 2020 р.

Покажчик призначено викладачам, журналістам, студентам, бібліотечним працівникам та усім, хто цікавиться історією Миколаївської області.

ПЕРЕДМОВА

Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека щорічно, починаючи з 1972 р., видає методико-бібліографічний покажчик «Рідне Прибужжя», що містить інформацію про визначні та пам'ятні події історичного, політичного, економічного, культурного життя регіону, ювілеї видатних уродженців краю й осіб, чие життя і діяльність пов'язані з Миколаївщиною.

Мета покажчика – надати допомогу працівникам бібліотек, клубів, музеїв, засобів масової інформації, екскурсоводам, викладачам, студентам, громадським діячам, краєзнавцям області у плануванні краєзнавчої роботи на 2020 р. і відзначенні ювілейних дат Миколаївщини.

Посібник містить перелік основних ювілейних і пам'ятних дат. Дати, на які число або місяць не встановлені, подаються у кінці місяця або року. На дати, що відзначені астериском (*), подаються довідки і короткі списки рекомендованої літератури, що є у фондах ОУНБ.

Перелік дат наведено за такими основними джерелами:

Енциклопедія Сучасної України / НАН України ; Наук. т-во ім. Т. Шевченка. – Київ : Ін-т енцикл. дослід. НАН України, 2001 – .

- Т. 1 : А. – 2001. – 823 с.
- Т. 2 : Б-Біо. – 2003. – 871 с.
- Т. 3 : Біо-Бя. – 2004. – 695 с.
- Т. 4 : В-Вог. – 2005. – 699 с.
- Т. 5 : Вод-Гн. – 2006. – 727 с.
- Т. 6 : Го- Гю. – 2006. – 711 с.
- Т. 7 : Ґ-Ді. – 2007. – 707 с.
- Т. 8 : Дл-Дя. – 2008. – 715 с.
- Т. 9 : Е-Ж. – 2009. – 711 с.
- Т. 10 : З-Зор. – 2010. – 711 с.
- Т. 11 : Зор-Как. – 2011. – 210 с.
- Т. 12 : Кал-Киї. – 2012. – 711 с.
- Т. 13 : Киї-Кок. – 2013. – 711 с.
- Т. 14 : Кол-Кос. – 2014. – 767 с.
- Т. 15 : Кот-Куз. – 2014. – 711 с.
- Т. 16 : Куз-Лев. – 2016. – 712 с.

Т. 17 : Лег-Лощ. – 2016. – 712 с.

Т. 18 : Лт-Малицький. – 2017. – 712 с.

Т. 19 : Малиш-Медицина. – 2018. – 688 с.

Т. 20 : Медична-Мікоян. – 2018. – 688 с.

Єрмілов, В. Пам'ятні дати, події і факти з історії охорони здоров'я Миколаївщини / В. Єрмілов. – Миколаїв : [б. в.], 2007. – 26 с.

Живлюща сила емігрії : літ. антологія Миколаївщини / голов. ред. В. І. Шуляр ; уклад.: І. Ю. Береза, П. В. Водяна, В. І. Марущак [та ін.]. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 412 с.

История городов и сёл Украинской ССР : Николаевская область. – Киев : Гл. ред. УСЭ, 1981. – 710 с.

Історія міст і сіл Української РСР : Миколаївська область. – Київ : Голов. ред. УРЕ, 1971. – 771 с.

Крючков, Ю. С. Град Святого Николая : путеводитель по старому Николаеву / Ю. С. Крючков. – Николаев : Возможности Киммерии, 2003. – 256 с.

Крючков, Ю. С. История Николаева от основания до наших дней / Ю. С. Крючков. – Николаев : Возможности Киммерии, 1999. – 374 с.

Лагута, М. Д. Хронология главнейших исторических событий города Николаева / М. Д. Лагута. – Николаев : [б. в.], 1927. – 14 с.

Лауреати обласної премії ім. Миколи Аркаса : альманах / уклад. І. Александренко. – 2-ге вид., доп. – Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2006. – 120 с.

Лифанов, В. Николаев, 1789-1989 : страницы истории : справочник / В. Лифанов, В. Миющенко. – Одесса : Маяк, 1989. – 166 с.

Літературна Миколаївщина в особах : бібліогр. покажч. / Миколаїв. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова ; за ред. В. П. Бойченка ; склад. Н. А. Полівода. – Миколаїв : Ганна Гінкул, 2001. – 96 с.

Миколаївська область, 1937-2007 : іст. альм. – Миколаїв : Атол, 2007. – 60 с. : іл.

Миколаївський літератор – 2018 : довідник / упоряд. М. В. Тасинкевич ; ред. рада: Д. Д. Кремінь, Є. Г. Мірошніченко, Н. С. Щедрова. – 5-те вид., випр. та доп. – Миколаїв : [б. в.], 2018. – 59 с.

Николаевский літератор-2010 : справочник / сост. Е. Г. Мирошниченко. – Николаев : Изд. Прокопчук Т. Ю., 2010. – 43 с.

Николаевцы, 1789-1999 : енцикл. слов. / гл. ред. В. А. Карнаух. – Николаев : Возможности Киммерии, 1999. – 374 с.

Огренич, Н. Хронограф Миколаївщини / Н. Огренич. – Миколаїв : Вид-во Ірини Гудим, 2007. – 184 с.

Освіта на Миколаївщині у ХІХ-ХХ століттях : (іст. нариси). – Миколаїв : УДМТУ, 1997. – 175 с.

Письменники Радянської України, 1917-1987 : біобібліогр. довід. – Київ : Рад. письменник, 1988. – 719 с.

Провідники духовності в Україні : довідник / за ред. І. Ф. Кураса. – Київ : Вища школа, 2003. – 783 с.

Сучасні миколаївські митці, 1970-2000 / Нац. спілка художників України ; Миколаїв. обл. орг. / ред. В. А. Карнаух. – Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2000. – 122 с.

Узбереги Божої ріки : іст. календар Миколаївщини, 1703-2003 / авт. проекту і упоряд. В. О. Жадько. – Київ : СПД Жадько В. О., 2003. – 748 с.

Художники Миколаївщини : 40 років на творчій ниві / упоряд. О. К. Приходько. – Миколаїв : Вид. Шамрай П. М., 2013. – 168 с. : іл.

Человек года. Горожанин года (1996-2016) : общегород. программа : биобиблиогр. справ. / Благотворительный фонд «Николаев-2000» ; Центр. б-ка им. М. Кропивницького ЦБС для взрослых ; ЦИОМ «Наваль-експерт». – Николаев : Илион, 2017. – 17-е изд., допов. – 234 с.

Шевченківські лауреати, 1962-2000 : енцикл. довід. / авт.-упоряд. М. Г. Лабінський ; вступ. ст. І. М. Дзюби. – Київ : Криниця, 2001. – 696 с. : портр.

Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини : 200-літтю від дня народження Тараса Шевченка присвячується / ідея проекту та упоряд. І. Марцінковський. – Миколаїв : НУК, 2014. – 562 с. – (Шевченкіана Миколаївщини).

Шитюк, М. М. Слава і гордість Миколаївщини : [навч. посіб.] / М. М. Шитюк, Є. Г. Горбуров, К. Є. Горбуров. – Миколаїв : Шамрай П. Н., 2012. – 276 с. – (75-річчю утворення Миколаїв. обл. присвяч.).

Шкварець, В. П. Миколаївці : визначні історики і краєзнавці минулого : підручник / В. П. Шкварець. – 2-ге вид., випр. і допов. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 148 с.

Шкварець, В., Миколаївщина : погляд крізь століття : нарис історії / В. Шкварець, М. Мельник. – Миколаїв : [б. в.], 1994. – 386 с.

Шкварець, В. Хронологія та бібліографія Миколаївщини : іст.-краєзнав. дослідж. / В. Шкварець, Ю. Гузенко. – Миколаїв : Вид-во МННІ ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2009. – 137 с.

Элита Николаевской области : биограф. энцикл. Николаев. обл. : в 4-х т. – Николаев : Изд. дом «СЛАЖ», 2013 – .

2013. – Т. 1. – 416 с.

2013. – Т. 2. – 536 с.

2017. – Т. 3, кн. 1. – 344 с.

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ МИКОЛАЇВЩИНИ НА 2020 РІК

Січень

- 1 – 130 років тому в Миколаєві створено телефонну мережу (1890);
- 3 – 105 років з дня відкриття в Миколаєві трамвайного руху (1915);
  - 85 років з дня відкриття Миколаївського стаціонарного театру (нині – Миколаївський академічний художній російський драматичний театр) (1935);
  - 70 років від дня народження А. П. Павлова (р.н. 1950), миколаївського архітектора, члена Національної спілки художників України, Національної спілки архітекторів України.
- 5 – 230 років тому в Миколаєві закладено перший фрегат «Святий Миколай» (1790).
- 7 – 110 років від дня народження М. С. Кнебельмана (1910-1999), конструктора-зброяра, уродженця м. Новий Буг.
- 10 – 85 років від дня народження В. Є. Купцова (р.н. 1935), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 11 – 125 років від дня народження Ю. Г. Оксмана (1895-1970), літературознавця, історика літератури та журналістики, уродженця м. Вознесенська.
  - 120 років від дня народження І. Шора (1900-1964), лікаря, педагога, президента міжнародної асоціації стоматологічних досліджень, уродженця колонії Ефінгар (нині – с. Плющівка Баштанського району).
- 15 – 140 років від дня народження П. С. Ходченка (1880-1967), письменника, уродженця с. Лук'янівка Миколаївського району.
- *24 – 85 років від дня народження Ю. А. Макушина (р.н. 1935), миколаївського скульптора, члена Національної спілки художників України, народного художника України.
- 26 – 90 років від дня народження Ю. Л. Ментковського (1930-2015), фізика, уродженця м. Миколаєва.

- 27 – 225 років тому засноване м. Вознесенськ (1795).
28 – 70 років від дня народження О. П. Мещанінова (р.н. 1950), миколаївського педагога, фахівця у галузі автоматизованих систем.

Лютий

- 3 – 90 років тому почала діяти Миколаївська електростанція (1930).
12 – 85 років від дня народження Ю. М. Гросмана (р.н. 1935), миколаївського поета;
– 80 років від дня народження Ю. Л. Волянського (1940-2013), лікаря-імунолога, мікробіолога, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженця с. Новогригорівка Арбузинського району.
16 – 190 років від дня народження Г. М. Ге (1830-1911), миколаївського громадського діяча, письменника, публіциста, краєзнавця;
– 60 років від дня народження І. О. Мяло (р.н. 1960), миколаївської художниці, дизайнера, модельєра, майстрині декоративного мистецтва, члена Національної спілки художників України.
19 – 95 років від дня народження В. Ю. Кушніра (1925-2006), лікаря-терапевта, уродженця м. Первомайська.
22 – 50 років від дня народження В. Г. Чорнобрової (р.н. 1970), поетеси, члена Національної спілки письменників України, уродженки с. Романова Балка Первомайського району.
23 – 275 років від дня народження І. Є. Старова (1745-1808), одного з перших архітекторів Миколаєва.
24 – 120 років від дня народження О. В. Квасницького (1900-1989), вченого-фізіолога, хірурга, винахідника, конструктора, педагога, уродженця с. Лиса Гора Первомайського району.

Березень

- 1 – 95 років тому створено Миколаївський самодіяльний оркестр під керівництвом Г. Ф. Манілова (1925);

- 105 років від дня народження Г. Махині (1915-1999), співака, бандуриста, уродженця с. Добра Криниця Баштанського району.
- 9 – 70 років від дня народження І. М. Колегаєвої (р.н. 1950), мовознавця, уродженки м. Миколаїв.
- 11 – 140 років від дня народження О. С. Вознесенського (О. С. Бродського) (1880-1939), поета, драматурга, перекладача, уродженця м. Вознесенська;
  - 80 років від дня народження С. Г. Фоміних (1940-2009), миколаївського диригента.
- *15 – 70 років від дня народження В. Ю. Пучкова (р.н. 1950), миколаївського поета, перекладача, редактора газети «Вечерний Николаев», заслуженого журналіста України, члена Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України.
- 16 – 120 років тому створено Миколаївське імператорське музичне училище (нині – Миколаївське державне вище музичне училище) (1900).
- 18 – 105 років від дня народження А. Й. Копштейна (1915-1940), поета, уродженця м. Очакова.
- 19 – 105 років від дня народження М. Г. Цибаня (1915-1987), директора Південного турбінного заводу «Зоря» у 1963-1978 рр., Почесного громадянина м. Миколаєва.
- 23 – 55 років від дня народження І. П. Андражевської (р.н. 1965), миколаївської художниці, члена Національної спілки художників України.
- 24 – 145 років від дня народження Ю. П. Дияківського (1875-після 1931), бібліотекознавця, архівіста, палеографа, уродженця с. Семенівка Єлисаветградського повіту Херсонської губернії (нині – Арбузинський район).
- 28 – 80 років від дня народження Є. І. Мірзоева (р.н. 1940), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 31 – 100 років тому став до ладу Миколаївський цегельний завод (1920).

- 95 років від дня народження І. І. Чебаненка (1925-2012), вченого геолога-тектоніста, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженця с. Матвіївка (нині – Центральний район м. Миколаєва).

Квітень

- 7 – 60 років від дня народження С. Є. Піскурьова (р.н. 1960), миколаївського поета, перекладача, драматурга, члена Асоціації українських письменників, Національної спілки журналістів України, Національної спілки театральних діячів України.
- 16 – 90 років тому в Миколаєві відкрито Палац культури водників (1930).
- *19 – 170 років від дня народження Р. Г. Судковського (1850-1885), художника, уродженця м. Очакова.
- 21 – 80 років від дня народження Г. Т. Гревцової (р.н. 1940), біолога, уродженки с. Новополтавка Новобузького району.
- 23 – 80 років від дня народження Г. Ф. Романовського (р.н. 1940), педагога, ректора Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова у 1993-2008 рр., заслуженого діяча науки і техніки України;
  - 75 років від дня народження В. Г. Гержикової (р.н. 1945), фахівця у галузі виноробства, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженки м. Первомайськ.
- 29 – 45 років з дня відкриття у Миколаєві музею «Підпільно-партизанський рух на Миколаївщині в роки Великої Вітчизняної війни. 1941-1944 рр.» (1975).

Цього місяця виповнюється 165 років від дня народження М. К. Садовської-Барілотті (1855-1891), співачки, драматичної актриси, уродженки с. Кам'яно-Костувате Братського району.

Травень

- 8 – 80 років тому відкрито Новобузьке педагогічне училище (нині – Новобузький педагогічний коледж Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського) (1940).
- 12 – 145 років від дня народження Я. Ф. Чепіги-Зеленкевича (1875-1938), педагога, психолога, громадського діяча, дитячі роки якого пройшли у Новому Бузі.
- 17 – 105 років від дня народження І. А. Луценка (1915-2006), літературознавця, критика, члена Національної спілки письменників України, уродженця с. Прибужжя Доманівського району.
- 19 – 55 років з дня заснування Миколаївського технікуму радянської торгівлі (нині – Миколаївський державний коледж економіки та харчових технологій) (1965).
- 21 – 70 років від дня народження А. О. Здоховського (1950-1992), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 22 – 180 років від дня народження М. Л. Кропивницького (1840-1910), драматурга, режисера, актора, творча діяльність якого пов'язана з Миколаєвом.
- 23 – 60 років від дня народження В. І. Шуляра (р.н. 1960), миколаївського педагога, директора Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, заслуженого вчителя України.
- 25 – 30 років тому у с. Тернівка зареєстроване Дружество болгарської культури ім. Христо Ботева (1990).
- 28 – 55 років від дня народження О. Полякова (О. Л. Ткачука) (р.н. 1965), миколаївського поета, члена Національної спілки журналістів України.

Цього місяця виповнюється 35 років з часу відкриття у Миколаєві площі Перемоги (1985).

Червень

- 4 – 210 років від дня народження М. М. Кир'якова (1810-1839), агронома, історика, уродженця с. Ковалівка Миколаївського району.

- 6 – 100 років від дня народження Г. І. Бельцова (1920-2009), художника, члена Національної спілки художників України, який деякий час мешкав у смт Веселинове.
- 15 – 80 років від дня народження В. В. Малини (р.н. 1940), миколаївського мистецтвознавця, члена Національної спілки художників України.
- 22 – 75 років тому в м. Первомайську відкрито швейну фабрику (нині – АТЗТ «Санта-Україна») (1945).
- 25 – 90 років тому у Миколаєві став до ладу новий портовий елеватор (1930).

Цього місяця виповнюється:

- 125 років з часу відкриття в Миколаєві першої фотографії (1895);
- 30 років з часу створення Миколаївського товариства єврейської культури (1990).

Липень

- 8 – 90 років від дня народження О. В. Кушніренка (1930-1993), миколаївського живописця, члена Національної спілки художників України.
- 12 – 85 років від дня народження В. О. Бондарчук (1935-1989), миколаївського скульптора, члена Національної спілки художників України.
- 20 – 85 років від дня народження А. М. Сикварова (1935-2010), миколаївського письменника, суспільного діяча, офіцера морської авіації.
- 23 – 90 років тому засноване Миколаївський суднобудівний технікум (нині – Миколаївський політехнічний коледж) (1930);
- 55 років від дня народження О. М. Артим (р.н. 1965), миколаївської художниці, члена Національної спілки художників України.
- 25 – 90 років тому вийшов перший номер газети «Нове життя» Арбузинського району (1930).
- 28 – 40 років тому стала до ладу перша черга Миколаївського глиноземного заводу (1980).

Цього місяця виповнюється 105 років з часу заснування в Миколаєві Трубного і електромеханічного заводу «Темвод» (1915-1918).

Серпень

- 5 – 60 років від дня народження Г. А. Молчанова (р.н. 1960), миколаївського письменника, драматурга, члена Асоціації українських письменників.
- 10 – 100 років тому в Миколаєві засновано першу профтехшколу (1920).
- 16 – 90 років тому вийшов перший номер газети «Шлях індустріалізації», органу Миколаївського міськкому КП(б)У, міськради і міськпрофспілки (1930).
- 18 – 75 років від дня народження В. С. Бурлаки (1945-2003), миколаївського художника-графіка, члена Національної спілки художників України.
- 20 – 70 років від дня народження О. П. Чеботарьова (р.н. 1950), миколаївського хірурга, заслуженого лікаря України.
- 24 – 95 років від дня народження Є. Даллас (1925-2015), громадської діячки, фотомоделі, уродженки с. Кам'яна Балка Первомайського району.
- 25 – 70 років від дня народження Л. І. Григор'євої (р.н. 1950), правознавця, уродженки с. Голоскове Кривоозерського району.

Вересень

- 4 – 120 років від дня народження І. Д. Миронця (1900-1937), літературознавця, педагога, який деякий час працював у Миколаєві.
- 6 – 245 років від дня народження О. С. Грейга (1775-1845), адмірала, військового губернатора Миколаєва.
- 8 – 30 років тому вийшов перший номер газети «Вечерний Николаев», орган Миколаївської міської Ради народних депутатів (1990)
- 16 – 65 років від дня народження Н. І. Кускової (р.н. 1955), миколаївського фахівця у галузі електрофізики, фізико-технічних процесів електророзрядного оброблення.

- 17 – 15 років тому в Миколаєві відкрито пам'ятник Святому Миколаю (2005).
- *18 – 100 років тому засновано Миколаївський кораблебудівний інститут (нині – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова) (1920).
- 21 – 90 років від дня народження В. Т. Позняка (1930-1993), історика, заслуженого працівника вищої школи УРСР, уродженця с. Лиса Гора Первомайського району.
- *25 – 75 років від дня народження І. Я. Булавицького (р.н. 1945), миколаївського художника, скульптора, члена Національної спілки художників України.
- 26 – 55 років з дня відкриття стадіону «Суднобудівник» (нині – Центральний міський стадіон) (1965).
- 28 – 25 років тому в Миколаєві зареєстровано ТОВ «Сандора» (1995);
- 110 років від дня народження В. І. Стрельського (1910-1983), вченого-історика, краєзнавця, який деякий час жив та працював у Миколаєві.

Жовтень

- 1 – 40 років тому вийшов перший номер газети «Металлург», орган дирекції Миколаївського глиноземного заводу (1980);
- 15 років тому в Миколаєві відкрито та освячено храм Святителю Миколая (2005).
- 3 – 145 років тому засновано Первомайський машинобудівний завод (нині – ТДВ «Первомайськдизельмаш») (1875).
- 4 – 180 років від дня народження В. К. Кнорре (1840-1919), вченого-астронома, уродженця м. Миколаєва.
- 75 років від дня народження Т. М. Купцової (р.н. 1945), миколаївської художниці, члена Національної спілки художників України.
- 5 – 70 років від дня народження В. Г. Пахомова (р.н. 1950), миколаївського майстра у галузі декоративно-прикладного та монументального мистецтва, члена Національної спілки художників

- України.
- 8 – 90 років тому вийшов перший номер газети «Вісті Снігурівщини» (1930).
- 12 – 115 років від дня народження В. С. Моргуценка (1905-1943), педагога, керівника підпільної комсомольської організації «Партизанська іскра», що діяла в роки Другої Світової війни у с. Кримка Первомайського району.
- 80 років від дня народження В. Ф. Фальова (р.н. 1940), миколаївського поета.
- 14 – 90 років від дня народження І. М. Мельниченка (1930-2016), письменника, члена Національної спілки письменників України, уродженця с. Возсіятське Єланецького району.
- 18 – 70 років від дня народження О. В. Матійка (р.н. 1950), миколаївського художника, члена Національної спілки художників України.
- 19 – 35 років тому відкрився музей імені Є. А. Кібрика у м. Вознесеньку (нині – Вознесенський муніципальний художній музей ім. Є. А. Кібрика) (1985).
- 25 – 85 років від дня народження В. П. Шкварця (р.н. 1935), миколаївського краєзнавця, доктора історичних наук, професора, академіка, заслуженого діяча науки і техніки України.
- *27 – 50 років тому створено Миколаївську обласну організацію Національної спілки художників України (1970).
- 31 – 55 років від дня народження І. А. Завялової (р.н. 1965), миколаївської письменниці.

Цього місяця виповнюється 165 років з часу побудови наплавного мосту через р. Південний Буг (1855).

Листопад

- 8 – 100 років від дня народження К. В. Курашкевича (1920-2010), письменника, члена Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України, який деякий час працював у Миколаєві.

- *11 – 100 років від дня народження М. І. Божаткіна (1920-2010), миколаївського письменника, члена Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України.
- 15 – 150 років від дня народження Б. С. Каменського (1870-1949), скрипаля, педагога, уродженця м. Миколаєва.
- *22 – 125 років від дня народження М. Д. Лагути (1895-1937), миколаївського краєзнавця, археолога, педагога;
– 60 років від дня народження М. П. Пахомової (р.н. 1960), миколаївської майстрині декоративно-прикладного мистецтва, члена Національної спілки художників України.
- 23 – 65 років від дня народження Т. В. Твердої (р.н. 1955), директора Центральної бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького ЦБС для дорослих м. Миколаєва.
- 25 – 80 років від дня народження В. С. Устинова (1940-2010), миколаївського поета.

Грудень

- 5 – 75 років від дня народження І. А. Мейжис (р.н. 1945), психолога, педагога, уродженки м. Миколаєва.
- 6 – 55 років від дня народження С. Вольнова (С. А. Стульника) (р.н. 1965), миколаївського письменника.
- 12 – 95 років від дня народження М. С. Гурладі (1925-2002), літературознавця, критика, члена Національної спілки письменників України, уродженки м. Вознесенськ.
- 13 – 45 років тому створено хоровий колектив під керівництвом С. Г. Фоміних (нині – Народний академічний жіночий хор ім. С. Г. Фоміних) (1975).
- 18 – 165 років від дня народження А. А. Ждахи (1855-1927), графіка, уродженця м. Очакова.
- 26 – 95 років від дня народження Г. П. Колесникова (1925-1991), лікаря-невропатолога, уродженця с. Воскресенське (нині – смт Воскресенське) Вітовського району.

- 29 – 80 років від дня народження Ю. О. Миронова (1940-2002), миколаївського поета, члена Національної спілки письменників України.
- 31 – 105 років від дня народження М. Ф. Мартишевської (1915-після 1966), співачки, заслуженої артистки Узбекистану, уродженки м. Миколаєва.

Цього місяця виповнюється:

- 100 років з часу перейменування Херсонської губернії на Миколаївську губернію (1920);
- * – 50 років з часу заснування Миколаївського театру ляльок (1970).

Цього року виповнюється:

- 270 років від дня народження Ф. П. Деволана (1750-1818), військового інженера, автора проектів миколаївських верфі і порту;
- 160 років від дня народження А. І. Коссодо (1860-1917), каліграфа, шрифтолога, уродженця м. Миколаєва.
- 155 років від дня народження А. Л. Гранкіна (1865-1916), миколаївського журналіста, видавця, письменника;
- 90 років від дня народження В. М. Пильнева (1930-2004), ученого-селекціонера, уродженця м. Миколаєва.

* * *

- 225 років з часу проведення першого перепису населення Миколаєва (1795);
- 220 років тому в Миколаєві відкрита та освячена Старокупецька церква Різдва Пресвятої Богородиці (нині – кафедральний собор Різдва Пресвятої Богородиці) (1800);
- 135 років з часу створення Миколаївської біржі (1885);
- 130 років з часу заснування у с. Мигія Ольгинсько-Скаржинської сільськогосподарської школи (нині – Мигіївський коледж Миколаївського національного аграрного університету) (1890);
- 130 років з часу видання в Миколаєві книги Г. М. Ге «Исторический очерк столетнего существования города

- Николаєва при устьє Ингула» (1890);
- 110 років з часу виходу в Миколаєві журналу «Природа» Миколаївського товариства любителів природи (1910);
  - 100 років з часу заснування у с. Веселинове бібліотеки-читальні (нині – Веселинівська центральна районна бібліотека) (1920);
  - 100 років з часу заснування у с. Криве Озеро бібліотеки (нині – Кривоозерська центральна районна бібліотека) (1920);
  - 100 років з часу відкриття у м. Нова Одеса бібліотеки (нині – Новоодеська центральна районна бібліотека) (1920);
  - 95 років з часу відкриття у с. Снігурівка бібліотеки-читальні (нині – Снігурівська центральна районна бібліотека ім. В. П. Бойченка) (1925);
  - 90 років з часу заснування Миколаївського суднобудівного технікуму (нині – Державний вищий навчальний заклад «Миколаївський політехнічний коледж») (1930);
  - 90 років з часу заснування Новобузького технікуму механізації сільського господарства (нині – Новобузький коледж Миколаївського національного аграрного університету) (1930);
  - 90 років як введено в дію Миколаївський м'ясокомбінат (1930);
  - 90 років з часу відкриття Очаківської центральної бібліотеки для дорослих ім. П. П. Шмідта (1930);
  - 85 років тому відкрито у с. Полтавка району бібліотеку при будинку культури (нині – Баштанська центральна районна бібліотека) (1935);
  - 75 років тому в Миколаєві закладений Парк Перемоги (1945);
  - 65 років тому введено в дію Первомайський цукровий завод (1955);
  - 55 років тому став до ладу Очаківський хлібозавод (1965);

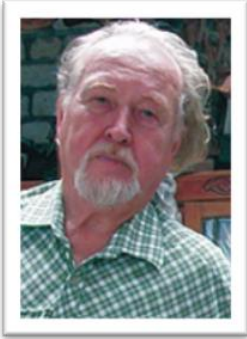
- 50 років тому став до ладу Новобузький сироробний завод (1970);
  - 35 років з часу відкриття Вознесенської картинної галереї (нині – Вознесенський муніципальний художній музей ім. Є.А. Кібрика) (1985).
  - 20 років тому в Миколаєві на базі Будинку творчості дітей та юнацтва Ленінського району створено інструментальний ансамбль «Дивоцвіт» (2000);
- * * *
- 245 років з часу заснування с. Гур'ївка Новоодеського району (1775);
  - 230 років з часу заснування с. Калинівка Вітовського району (1790);
  - 230 років з часу заснування с. Лукашівка Первомайського району (1790);
  - 225 років з часу заснування с. Дмитрівка Березанського району (1795);
  - 225 років з часу заснування с. Краснопілля Березанського району (1795);
  - 225 років з часу заснування с. Краснопілля Врадіївського району (1795);
  - 225 років з часу заснування с. Лук'янівка Баштанського району (1795);
  - 210 років з часу заснування с. Калуга Березнегуватського району (1810);
  - 205 років з часу заснування с. Іванівка Братського району (1815);
  - 200 років з часу заснування с. Ганнівка Братського району (1820);
  - 200 років з часу заснування с. Добра Криниця Баштанського району (1820);
  - 180 років з часу заснування с. Миколаївка Казанківського району (1840);
  - 150 років з часу заснування с. Василівка Березанського району (1870);
  - 145 років з часу заснування с. Новомиколаївка Жовтневого району (1875);
  - 135 років з часу заснування с. Новолазарівка Казанківського району (1885);

- 135 років з часу заснування с. Новополтавка Новобузького району (1885);
- 110 років з часу заснування смт Токарівка Веселинівського району (1910);
- 100 років з часу заснування с. Агрономія Арбузинського району (1920);
- 90 років з часу заснування с-ща Центральне Снігурівського району (1930);
- 90 років з часу заснування с. Шевченкове Вітовського району (1930);
- 75 років з часу заснування с. Інгулка Баштанського району (1945);
- 45 років з часу заснування м. Южноукраїнська (1975).

ДОВІДКИ

24 січня

**85 років від дня народження Ю. А. Макушина (р.н. 1935),
миколаївського скульптора**

Макушин Юрій Андрійович народився у с. Воронове Томської області.

З 1946 р. мешкає у Миколаєві. Закінчив ФЗУ № 1, працював столяром-верстатником. У 1954 р. добровольцем поїхав на цілину, звідти був призваний до армії. Після демобілізації працював маляром-живописцем на суднобудівному заводі ім. 61 комунара.

У 1971 р. закінчив Ленінградський інститут живопису, скульптури і архітектури ім. І. Ю. Рєпіна за спеціальністю «художник-скульптор».

У 1971-1991 рр. працював на Миколаївському художньо-виробничому комбінаті, водночас у 1975-1985 рр. був головою художньої ради Спілки художників України. З 1996 р. працює у ВП «Миколаївська філія Київського університету культури і мистецтв». Автор навчального посібника «Рисунок і час».

Учасник міжнародних та всеукраїнських, мистецьких виставок і симпозіумів. Значний внесок зробив у скульптурний дизайн Миколаєва й області. Основні роботи: монументально-декоративна композиція «Прометей», пам'ятник О. С. Пушкіну у м. Миколаєві, монумент «Сталевий солдат» біля м. Нова Одеса, пам'ятник лейтенанту П. П. Шмідту у м. Очакові, пам'ятник воїнам-визволителям у м. Первомайську та ін. У роботах використовує переважно граніт, дерево, бронзу, мідь, сталь.

Більша частина робіт створена спільно з дружиною Інною Вікторівною Макушиною.

«Городянин року – 2002» (разом з Макушиною І. В. та Макушиним В. Ю.) у номінації «Мистецтво» щорічної загальноміської програми «Людина року. Городянин року», «Людина року Миколаївщини – 2009» в номінації «Мистецтво».

Член Національної спілки художників України (1975), заслужений художник України (1981), народний художник України (2015).

Література

Крикун, Г. Ф. Макушин Юрій Андрійович – скульптор / Г. Ф. Крикун // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2017. – Т. 18. – С. 643–644.

Макушин Юрій Андреевич – скульптор // Элита Николаевской области : биограф. энцикл. – Николаев, 2017. – Т. 3. – С. 164.

Макушин Юрій Андрійович // Художники Миколаївщини : 40 років на творчій ниві. – Миколаїв, 2013. – С. 44–45.

Виноградова, А. Долг солдату / А. Виноградова // Шлях до визнання : наук.-публіцист. альм., присвяч. 40-річчю МФ КНУКіМ. – Миколаїв, 2011. – С. 55–57.

Северина, Л. А. Николаев и Макушины : экскурсия по городу. – Николаев : Изд-во НУК, 2009. – 127 с., 58 репрод.

Скульптори Макушины // Збірник кращих пошуково-дослідницьких робіт Першої міжрегіональної краєзнавчої конференції «Мій рідний край, моя земля очима сучасників». – Миколаїв, 2007. – С. 82–91.

Аров, Б. Трио волшебников / Б. Аров // Акварели родного города : о Николаеве и николаевцах. – Николаев, 2002. – С. 159–163.

Юрій Макушин // Сучасні миколаївські митці. – Миколаїв, 2000. – С. 62–63.

Костюк, Л. П. Макушин Юрий Андреевич, скульптор / Л. П. Костюк // Николаевцы : энцикл. слов. – Николаев, 1999. – С. 214.

Юрій Макушин // Перша художня виставка в галереї мистецтв, 17 січ. 1998 р. : каталог / МФ НаУКМА. – Миколаїв, 1998. – С. 11–13.

* * *

Сапак, Н. Мыслить и творить / Н. Сапак // Соборная улица. – 2015. – № 3/4. – С. 127–130.

Аров, Б. Талант и мудрость скульптора / Б. Аров // Южная правда. – 2015. – 27 янв.

Макушин, Ю. Страдание свойственно титанам : [беседа со скульптором] / Ю. Макушин ; беседовал Ю. Любаров // Вечерний Николаев. – 2015. – 27 янв.

В гостях у скульпторов Макушиных : кому подчиняется камень // NikLife. – 2014. – № 13. – С. 50–53.

Найдеш, О. Юбилей в жизни и творчестве / О. Найдеш // Вечерний Николаев. – 2010. – 9 февр.

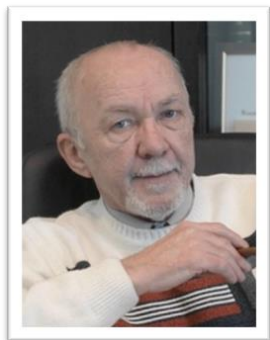
Сергеев, А. Юбилей мастера / А. Сергеев // Наш город. – 2010. – 3-9 февр. (№ 5). – С. 9.

Андреева, Е. Скульптор и живописец / Е. Андреева // Николаевский бизнес. – 2010. – 27 янв. – С. 3.

15 березня

**70 років від дня народження В. Ю. Пучкова (1950-2019),
миkolaївського поета, перекладача**

Пучков Володимир Юрійович народився у м. Слов'янську Донецької області.

У 1952 р. сім'я переїхала до Миколаєва. Після закінчення школи навчався на філологічному факультеті Миколаївського педагогічного інституту (1966-1970). Викладав у школі російську мову і літературу, а з 1976 р. професійно займався журналістикою. Працював у редакції обласної молодіжної газети, потім заступником головного редактора газети «Південна правда». Очолював благодійний фонд «Миколаїв-2000». З 1994 по 2019 рр. – головний редактор міської газети «Вечерний Николаев». Заснував першу в Миколаєві дитячу газету «Мальок» (1995).

Як поет почав публікуватися з кінця 60-х років ХХ ст. у місцевій періодиці, журналах, збірниках. Вірші і переклади були надруковані в альманахах «Поезія», «Вітрила», «Бузький Гард», журналах «Юність», «Дружба народів», «Радуга», «Дніпро», «Соборная улица», газеті «Літературна Україна» та ін. У 1984 р. вийшла перша книжка «Азбука музики», потім – книги «Парусный цех» (1988), «Видимо-невидимо» (1989), «Вечерний чай» (1998), «Штрафная роцца» (2005), «Два берега / Два береги / Two Banks» (трилінгва, у співавторстві з Д. Кременем) (2008), «На стыке моря и лимана» (2008), «Год бычка» (2015). Поезії друкувалися в США, Німеччині, Ізраїлі, перекладені на українську, англійську, сербську, китайську та іншими мовами. Переклав на російську мову твори українських поетів Д. Павличка, П. Мовчана, П. Осадчука, Д. Кременя, М. Лукова та ін.

Лауреат літературних премій: ім. Миколи Ушакова (2005), «Планета поета» ім. Леоніда Вишеславського (2009), міжнародної премії ім. Арсенія та Андрія Тарковських (2010). Нагороджений золотою медаллю американського Фонду «Андерсон Хаус» за кращу поетичну книгу року (2009).

Член Національної спілки журналістів України (1976),
Національної спілки письменників України (1987), заслужений
журналіст України (1999).

Помер 27 липня 2019 р.

Література

Пучков Володимир Юрійович // Миколаївський літератор –
2018 / упоряд. М. В. Тасинкевич. – Миколаїв, 2018. – С. 32–33.

Пучков Владимир Юрьевич – поэт, переводчик, публицист // *Элита Николаевской области : биограф. энцикл.* – Николаев, 2017. – Т. 3. – С. 222–223.

Пучков Володимир // *Живлюща сила ємигії : літ. антологія Миколаївщини.* – Миколаїв, 2014. – С. 320–321.

Старовойт, Л. Ліричний герой поезії Володимира Пучкова / Л. Старовойт // *Література Миколаївщини : навч. посіб. до курсу «Літературне краєзнавство» для студ. філол. ф-ту.* – Миколаїв, 2014. – С. 188–193.

Мирошниченко, Е. Слово, обогашченне словом / Е. Мирошниченко // *Живущие на перекрестке.* – Николаев, 2011. – С. 86–92.

Володимир Пучков // *Література рідного краю : письменники Миколаївщини : посіб.-хрестоматія.* – Миколаїв, 2003. – С. 178–179.

Сизоненко, О. На стику моря і лиману / О. Сизоненко // *Не вбиваймо своїх пророків! : Книга Талантів.* – Київ, 2003. – С. 759–766.

Январёв, Э. Пучков Владимир Юрьевич, поэт, переводчик / Э. Январёв // *Николаевцы : энцикл. слов.* – Николаев, 1999. – С. 278.

* * *

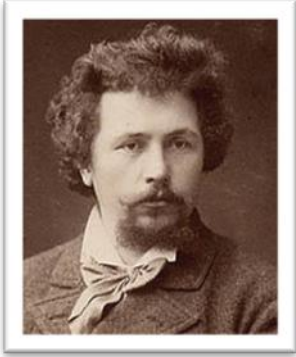
Сайковский, А. Пропускайте стихи через сердце / А. Сайковский // *Вечерний Николаев.* – 2015. – 5 дек.

Маляров, А. «...И звезда упала за Терновку...» / А. Маляров // *События и комментарии.* – 2010. – 19-25 марта (№ 10). – С. 4.

Владимир Пучков. И это всё о нём // *Николаевские новости.* – 2010. – 17 марта.

19 квітня

*170 років від дня народження Р. Г. Судковського
(1850-1885), художника, уродженця м. Очакова*

Судковський Руфін Гаврилович народився у м. Очакові в сім'ї священника Херсонської єпархії.

Спочатку навчався в Очаківському духовному училищі, потім в Одеській семінарії. Малювати почав у школі Одеського товариства любителів мистецтва.

У 1868 р. вступив до імператорської Академії мистецтв у Петербурзі. Його пейзажні етюди були відмічені двома срібними медалями.

У 1871 р. повернувся до Очакова і почав писати морські пейзажі. У 1880-1884 рр. пройшли виставки власних картин художника, що показали його як справжнього майстра, здатного передавати фарбами невловимі коливання хвиль та гру світла на воді. Академія мистецтв присудила йому звання академіка.

Особливо вдалими вважаються твори «Очаківська пристань», «Штиль», «Бурхливе море», «Затишшя», «Ніч», «Прозора вода», «Буря поблизу Очакова», «Кінбурнська коса після дощу», «Вночі буде буря», «Дніпровські гирла». Їхній автор був признаний видатним вітчизняним художником-мариністом.

З причини важкої хвороби його життя обірвалося рано. Помер 4 лютого 1885 р. Похований в огорожі Очаківського військово-морського собору. На могилі встановлено бюст, відлитий за ескізом його дружини.

У м. Очакові функціонує єдиний в Україні музей мариністичного живопису ім. Р. Г. Судковського, де знаходиться найбільша колекція робіт художника.

Література

Сафонова, Н. Д. Руфін Гаврилович Судковський, 1850-1885 : жизнь и творчество / Н. Д. Сафонова. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Николаев : Емельянова Т. В., 2016. – 96 с. : ил. – Библиогр.: с. 69-72.

Блискучий послідовник Івана Айвазовського // Відродження шедеврів. – Миколаїв, 2013. – Ч. 2. – С. 24–27.

Шитюк, М. М. Судковський Руфін Гаврилович / М. М. Шитюк, Є. Г. Горбуров, К. Є. Горбуров // Слава і гордість Миколаївщини. – Миколаїв, 2012. – С. 235–237.

Горчаков, А. А. Руфін Судковський : укр. художня спадщина / А. А. Горчаков. – Одеса, 2010. – 112 с. : іл.

Шаров, І. Судковський Руфін Гаврилович (1850-1885) / І. Шаров, А. Толстоухов // Художники України : 100 видатних імен. – Київ, 2007. – С. 377–380.

Судковський Руфін Гаврилович (1850-1885) // Хто є хто на Миколаївщині. – Київ, 2005. – С. 15.

* * *

Шпилевой, В. Очаковская отмель Руфина Судковского / В. Шпилевой // Соборная улица. – 2017. - № 1/2. – С. 151–156.

Бадах, О. Не забытый художник / О. Бадах // Вечерний Николаев. – 2016. – 26 июля.

Кузнецов, А. Берега Руфина Судковского / А. Кузнецов // Родной причал. – 2015. – 20-26 мая (№ 20).

Зінковський, Ю. «Життя – як путь до моря» : поет. біографія Р. Г. Судковського / Ю. Зінковський // Чорноморська зірка. – 2015. – 17, 24 квіт. ; 1 трав.

Куликов, А. Его пленило море / А. Куликов // Чорноморська зірка. – 2015. – 20 берез.

Смирнова, Н. Художник и море / Н. Смирнова // Вестник Прибужья. – 2010. – 27 мая. – С. 1, 11.

Кондратьев, О. Поэт моря / О. Кондратьев // Очаків. – 2009. – 17 квіт.

Баран, О. Мариніст з Очакова / О. Баран // Красзнавчий альманах. – Миколаїв, 2008. – № 1. – С. 65–72.

18 вересня

***100 років тому засновано Миколаївський
кораблебудівний інститут
(нині – Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова) (1920)***

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова є провідним вищим навчальним закладом України, що здійснює підготовку фахівців для суднобудівної промисловості, морегосподарського комплексу

та інших галузей економіки України.

У вересні 1920 р. у Миколаєві було відкрито індустріальний технікум, до складу якого увійшли суднобудівне, механічне, електротехнічне та шляхобудівне відділення. У 1926-1927 навчальному році він реорганізується в кораблебудівний технікум, а після об'єднання з Миколаївським вечірнім робітничим технікумом у 1929 р. отримав назву – Миколаївський машинобудівний інститут. Але уже в 1930 р. із приєднанням суднобудівного факультету Одеського політехнічного інституту був перейменований у Миколаївський кораблебудівний інститут, якому у 1949 р. було присвоєне ім'я відомого вченого-кораблебудівника, флотоводця, уродженця м. Миколаєва – адмірала С. Й. Макарова.

У 1994 р. рішенням Кабінету Міністрів України Миколаївський кораблебудівний інститут ім. адмірала С. Й. Макарова отримав найвищий (четвертий) рівень акредитації, статус університету і назву – Український державний морський технічний університет.

Враховуючи загальнодержавне і міжнародне визнання результатів діяльності і вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки, Указом Президента України від 25 березня 2004 р. вирішено надати університету статусу національного та іменувати його «Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова».

Сьогодні до складу НУК входять 9 інститутів, 3 факультети, філія у м. Херсоні, Миколаївський коледж корабелів та Первомайський коледж, Морський лицей ім. професора Александрова та Академія гардемаринів, навчально-консультаційні пункти у 6 містах України та 2 – за кордоном. В університеті навчаються біля 12 тисяч студентів за 28 напрямками та 38 спеціальностями. Нвчально-виховний процес забезпечують кафедри, на яких працюють більше 700 викладачів, з них 77 докторів наук, професорів та 325 кандидатів наук, доцентів.

За 100-річну історію в університеті підготовлено більше 60 тисяч фахівців.

Література

Інститут автоматики і електротехніки : 50 років здобутків та перемог / під заг. ред. Г. В. Павлова. – Миколаїв : НУК, 2015. – 246 с. : іл. – Бібліогр.: с. 244-245.

Лидер судовой энергетике в Украине : страницы истории кафедры судовых и стационар. энергет. установок / под ред. В. М. Горбова. – Николаев : НУК, 2015. – 237 с. : ил.

Национальный университет кораблестроения имени адмирала Макарова / редкол.: С. С. Рыжков [и др.]. – Киев : Логос Украина, 2015. – 318 с. : ил.

Галь, А. Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова / А. Галь // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2014. – Т. 14. – С. 447.

Машиностроительный институт: страницы истории / В. М. Горбов, Б. В. Дымо, В. С. Наливайко, С. И. Сербин. – Николаев : НУК, 2014. – 149 с. : ил. – Библиогр.: с.134.

Бугаенко, Б. Николаевский кораблестроительный / Б. Бугаенко, А. Галь // Имени адмирала: университет, музей, фонд ценной книги. – Николаев, 2013. – С. 5–26.

Ректор НУК Рижков С. С.: 5 років на шляху до університету європейського рівня / уклад. С. С. Рижков. – Миколаїв : НУК, 2013. – 422 с. : іл.

* * *

Мирошниченко, А. НУК имени адмирала Макарова: в фарватере современных требований / А. Мирошниченко // Южная правда. – 2018. – 13 марта.

Макарова, Н. Сергей Рыжков и евроинтеграция Национального университета кораблестроения / Н. Макарова // Имена. – 2015. – № 62. – С. 4–9.

Степанов, В. Курс развития НУК – интеграция в общемировой учебный процесс / В. Степанов, Л. Фуга // Южная правда. – 2014. – 18 нояб.

Бугаенко, Б. Национальный университет кораблестроения имени адмирала Макарова / Б. Бугаенко, А. Галь // Морской сборник. – 2013. – № 10. – С. 30–39.

25 вересня

*75 років від дня народження І. Я. Булавицького (р.н. 1945),
миkolaївського художника, скульптора*

Булавицький Іван Якович народився у с. Кирнички Ізмаїльського району Одеської області.

У 1972 р. закінчив Грузинську державну академію мистецтв (м. Тбілісі), відтоді живе і працює у Миколаєві.

Був головою правління Миколаївської організації Національної спілки художників України. Учасник багатьох міжнародних виставок і симпозіумів в Україні та за кордоном. Автор пам'ятника св. Миколаю у Миколаєві, герба і прапора Миколаєва, герба Миколаївської області. Майстер станкової графіки, живопису, скульптор-монументаліст, працює в різних галузях образотворчого мистецтва.

Член Національної спілки художників України (1978), заслужений діяч мистецтв України (2000).

Література

Бойченко, В. Булавицький Іван Якович – український художник, скульптор, графік / В. Бойченко, І Марцінковський // Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини. – Миколаїв, 2014. – С. 65.

Булавицький Іван Якович // Художники Миколаївщини : 40 років на творчій ниві. – Миколаїв, 2013. – С. 60–61.

Іван Булавицький // Сучасні миколаївські митці. – Миколаїв, 2000. – С. 14–15.

Іван Булавицький : [буклет]. – Николаев : Черноморье, [1992].

* * *

Христова, Н. Гипнотизирующий эффект акварели / Н. Христова // Вечерний Николаев. – 2016. – 10 нояб.

Смирнова, Н. Иван Булавицкий : ретроспектива с акцентами / Н. Смирнова // Южная правда. – 2015. – 17 нояб.

Наточа, Е. Властвующий над стихией / Е. Наточа // Соборная улица. – 2015. – № 3/4. – С. 138–141.

Наточа, Е. Иван и Яков – отец и сын / Е. Наточа // Соборная улица. – 2012. – № 3. – С. 94–98.

27 ЖОВТНЯ

*50 років тому створено Миколаївську обласну організацію
Національної спілки художників України (1970)*

Активізація творчого життя у 1960-х роках викликала необхідність створення професійного художнього об'єднання. Ініціаторами виступили два члени Спілки художників України, які мешкали у Миколаєві – О. А. Здиховський та А. П. Завгородній. Для створення організації, що було можливим при наявності одинадцяти членів Спілки художників України, було запрошено майстрів з інших міст. А для облаштування їх житла і творчої роботи споруджено будинок художників у центрі міста з квартирами, майстернями, виставковою залою.

У 1970 р. у Миколаєві була створена нова творча організація художників, до складу якої входило п'ятнадцять членів: відомі на той час у місті О. А. Здиховський, А. П. Завгородній, А. А. Коптев та запрошені з Кишинєва М. О. Ряснянський, С. Ф. Сенкевич, В. Ф. Бондарчук, з Харкова – В. І. Лапін, з Омська – Т. М. та В. Є. Купцови, М. Ф. Бережний, Ю. Т. Стешин, з Вінниці – В. А. Ольшанський, з Одеси – А. Д. Антонюк, зі Львову – І. І. Юкляєвських, Я. Д. Дацко. Таким чином, молода спілка складалася з представників різних художніх шкіл, і таке представництво з одного боку забезпечило високий рівень майстерності, а з іншого – демонструвало творчу різноманітність. Першим головою організації був обраний заслужений художник України В. І. Лапін.

Молода творча організація об'єднувала майстрів за секціями: живописців, графіків, скульпторів, майстрів декоративно-прикладного мистецтва, дизайнерів. Була створена молодіжна секція.

За роки існування Миколаївської організації Національної спілки художників України її членами зроблено значний внесок у скарбницю національної культури і мистецтва. Спроектовано і оформлено музей суднобудування і флоту, дитяче містечко «Казка», оформлено залізничний вокзал, український театр драми і музичної комедії, Палац шлюбу, художній музей

ім. В. В. Верещагіна, краєзнавчий музей. Площі та вулиці міста і області прикрасили скульптурні монументи та меморіальні дошки діячам історії, науки і культури, які народилися, проживали та перебували у місті.

Потужний творчий колектив обласної організації Спілки художників визнаний в Україні та за її межами. Багато майстрів за роки діяльності Спілки одержали високі державні нагороди, державні премії та почесні звання. Роботи художників з успіхом експонуються на виставках в країні та за кордоном. Найбільш видатні твори знаходяться в музейних зібраннях.

Література

Сапак, Н. До питання становлення Миколаївської організації Національної спілки художників України / Н. Сапак // «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження» : IX Миколаїв. обл. краєзнав. конф. – Миколаїв, 2015. – С. 93–96.

Художники Миколаївщини : 40 років на творчій ниві / Миколаїв. обл. орг. Нац. спілки художників України ; упоряд. О. К. Приходько. – Миколаїв : Вид. Шамрай П. М., 2013. – 155 с. : іл.

Кушниренко, І. Товарищество художников / І. Кушниренко // Глаголь добро : сусп.-гуманітар. альм. – Миколаїв, 2011. – № 1. – С. 168–172.

Черкесов, В. Короткая история художественно-оформительского комбината / В. Черкесов // Глаголь добро : сусп.-гуманітар. альм. – Миколаїв, 2011. – № 1. – С. 149–167.

Виставка творів миколаївських митців / Нац. спілка художників України, Миколаїв. обл. орг. – Миколаїв, 2009. – 79 с. : іл.

Одегова, Л. І. Твори миколаївських художників у збірці МОХМ ім. В. В. Верещагіна / Л. І. Одегова // «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження» : VII Миколаїв. обл. краєзнав. конф. – Миколаїв, 2008. – С. 300–303.

Сучасні миколаївські митці / Нац. спілка художників України, Миколаїв. обл. орг. – Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2000. – 120 с. : іл.

* * *

Пінчук, Н. Спільчанське почуття родинності – це Миколаїв! / Н. Пінчук // Образотворче мистецтво. – 2017. – № 2. – С. 106–107.

Христова, Н. На живописном фронті / Н. Христова // Вечерний Николаев. – 2016. – 2 февр.

Наточа, Е. Художники отметили свой юбилей / Е. Наточа // Вечерний Николаев. – 2011. – 8 нояб.

Смирнова, Н. Успеха вам, творческие люди! / Н. Смирнова // Южная правда. – 2011. – 5 нояб.

Мельникова, О. Яскраве сузір'я талантів / О. Мельникова // Рідне Прибужжя. – 2009. – 14 берез.

Христова, Н. Территория творчества / Н. Христова // Регион-Юг. – 2008. – № 2. – С. 12–15.

11 листопада

*100 років від дня народження
М. І. Божаткіна (1920-2010),
миkolaївського письменника*

Божаткін Михайло Іванович народився в с. Дубровка Кімирського району Калінінської області.

Після закінчення школи зв'язку служив радистом на Чорноморському флоті. Під час Другої світової війни брав участь в обороні Одеси, Севастополя, Кавказу. У роки війни виступав з віршами в газеті «Красный черноморец».

Після демобілізації закінчив філологічний факультет Миколаївського педагогічного інституту. Працював у редакції обласної газети, був відповідальним секретарем Миколаївської організації Спілки письменників України (1976-1986), кореспондентом ТАРС–РАТАУ (1963-1986). З-під його пера вийшло понад 30 книг, серед яких – романи, повісті, збірки оповідань. Писав російською мовою. Його твори перекладені на українську та молдавську мови.

У творчому доробку письменника книги «В море» (1957), «Морская романтика» (1958), «Перелом» (1958), «Взрыв в бухте Тихой» (1960), «Крылья крепнут в полёте» (1963), «Диана со шрамом» (1964), «Легенда старого Чеколтана» (1965), «Взрыв в бухте Караташ» (1967), «Краб» уходит в море» (1967, 1985), «Батальон принимает бой» (1968), «Поручение военмора Недоли» (1971), «Там, где приспускается флаг» (1972), «А. Микоян» (1973), «Подчасок с поста «Старик» (1973), «Последний рейс «Доротеи» (1975), «Ї щаслива доля» (1976), «Десант героїв» (1977), «Крепость у моря» (1980), «Треугольник Денеба» (1980), «Кладоискатели» (1983), «Мирный атом» (1983), «Огненная полоса» (1986), Избранные произведения (1990), «По старым фарватерам» (1995), «Десант принимает бой» (1998).

Переважна більшість повістей і романів присвячена історії флоту, створенню кораблів нових класів, подвигу моряків у Другій світовій війні. Багато років письменник вів пошук

невідомих учасників Миколаївського десанту під керівництвом К. Ольшанського.

Член Національної спілки журналістів та Національної спілки письменників України (1962), Почесний громадянин м. Миколаєва (2004).

Помер 22 лютого 2010 р. На будинку, де жив письменник, встановлено меморіальну дошку.

Література

Михаил Божаткин // «Стапель» сквозь годы-2, 1929-2015 : история в лицах. – Николаев, 2015. – С. 38.

Божаткін Михайло // Живлюща сила ємигії : літ. антологія Миколаївщини. – Миколаїв, 2014. – С. 60–61.

Божаткин Михаил Иванович // Литераторы «Стапеля» Черноморского судостроительного завода. – Николаев, 2014. – С. 11.

Старовойт, Л. Проблематика та жанровостильова своєрідність прозового доробку Михайла Божаткіна / Л. Старовойт // Література Миколаївщини. – Миколаїв, 2014. – С. 194–199.

Бабич, В. Михаил Божаткин – корреспондент ТАСС–РАТАУ, секретарь Николаевского отделения Союза писателей / В. Бабич // Журналисты города святого Николая : история и судьбы. – Николаев, 2011. – С. 398–403.

Божаткин Михаил Иванович // Во имя жизни : фотоальбом. – Николаев, 2004. – С. 22–23.

Пилипчук, Р. Божаткін Михайло Іванович, прозаїк / Р. Пилипчук // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2004. – Т. 3. – С. 171.

Гребеннікова, Н. Божаткін Михайло Іванович, письменник / Н. Гребеннікова, Л. Цимбал // Випускники та студенти Миколаївського державного університету – гордість України. – Миколаїв, 2003. – С. 30–33.

Январёв, Э. Божаткин Михаил Иванович, писатель / Э. Январёв // Николаевцы : энцикл. слов. – Николаев, 1999. – С. 66.

Инютина, Н. Морская романтика Михаила Божаткина / Н. Инютина // Новая Николаевская газета. – 2010. – 10-16 нояб. (№ 44).

Качурин, В. Морская душа / В. Качурин // Вечерний Николаев. – 2005. – 12 нояб.

Слово о Михаиле Божаткине // Южная правда. – 2004. – 12 авг.

Виноградова, А. Чтобы помнили... / А. Виноградова // Вечерний Николаев. – 2004. – 27 марта.

Золотая осень писателя // Южная правда. – 2002. – 21 нояб.

Кремінь, Д. Фортеця край Чорного моря / Д. Кремінь // Рідне Прибужжя. – 2000. – 11 листоп.

22 листопада

*125 років від дня народження
М. Д. Лагути (1895-1937), миколаївського краєзнавця,
археолога, педагога*

Лагута Микола Дмитрович народився у м. Миколаєві. Навчався у Харківському університеті (1915-1916) та Новоросійському університеті в Одесі (1916-1917). Після закінчення працював вчителем у Херсонському та Одеському повітах. Член миколаївського товариства «Просвіта» (1919).

З 1920 р. викладав українознавство у Миколаївському інституті народної освіти, читав курси української мови та літератури, всесвітньої літератури, краєзнавства, збирав матеріали про край. Співзасновник і секретар наукового товариства ім. М. Аркаса при Всеукраїнській академії наук (1923). Проводив науково-дослідну роботу із виявлення та фіксування пам'яток матеріальної і духовної культури, природи міста та області. При інституті народної освіти створив кабінет краєзнавства, що пізніше разом з експонатами перейшов до місцевого історико-археологічного музею. Першим почав класифікувати пам'ятки археології Миколаївщини. Автор низки статей з діалектології та історичного краєзнавства у періодиці: «Географический сборник Николаевщина» (1926), «Вся Николаевщина» (1928) та ін.

Найвагомішою стала робота «Хронология главнейших исторических событий города Николаева» (1927), де висвітлено історичні події 1774-1920 рр. Надрукував дослідження про життя і творчість художника Р. Судковського «Забытый художник» (1928), низку публікацій про М. Аркаса.

У 1929 р. заарештований за сфабрикованою справою, засуджений до трьох років умовно.

Працював в історико-археологічному музеї, брав участь у розкопках Ольвії, опрацьовував нові матеріали з археології та краєзнавства.

У жовтні 1937 р. заарештований вдруге, 15 листопада за звинуваченням у контрреволюційній діяльності засуджений до розстрілу. Реабілітований у 1958 р.

Література

Жеплинський, Б. Лагута Микола Дмитрович – краєзнавець, громадський діяч / Б. Жеплинський // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2016. – Т. 16. – С. 438.

Марцінковський, І. Лагута Микола Дмитрович – український педагог, мовознавець, історик, краєзнавець, громадський діяч / І. Марцінковський // Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини. – Миколаїв, 2014. – С. 229–230.

Соболь, П. Із Лагутою загинув цілий світ (ідей, думок, поглядів...) / П. Соболь // Миколаївщина в історії України. – Миколаїв, 2009. – Ч. 2. – С. 174–177.

Береза, І. Лагута Микола Дмитрович – педагог, історик, краєзнавець на Миколаївщині / І. Береза // Українська біографістика : зб. наук. праць. – Київ, 2005. – Вип. 3. – С. 62–63.

Ласінська, М. Лагута Микола Дмитрович : біогр. нарис / М. Ласінська // Гуманітарно-економічні дослідження : зб. наук. праць. – Миколаїв ; Одеса, 2005. – Т. 1. – С. 173–178.

Шкварець, В. Микола Дмитрович Лагута (1895-1937) / В. Шкварець // Миколаївці : визначні історики і краєзнавці минулого. – Вид. 2-ге, випр., допов. – Миколаїв, 2005. – С. 74–75.

Лагута Микола Дмитрович – український педагог, лінгвіст, історик, краєзнавець // Провідники духовності в Україні / за ред. д-ра іст. наук І. Ф. Кураса. – Київ, 2003. – С. 466–467.

Мирошніченко, Е. Из расстреляного поколения : (архивное дело Н. Д. Лагуты) / Е. Мирошніченко, В. Мирошніченко // Освітнянські вітрила : гуманіт. альм. – Миколаїв, 2003. – С. 63–69.

Нікітін, В. М. Д. Лагута – викладач української мови і літератури / В. Нікітін // Традиції слов'янського просвітництва: шлях кризь століття. – Миколаїв, 2002. – С. 112–116.

Береза, І. Дослідницька і просвітительська діяльність М. Д. Лагути / І. Береза // Тези доповідей і повідомлень науково-практичної конференції, присвяченої 80-річчю Миколаївського педагогічного інституту. – Миколаїв, 1994. – Ч. 1. – С. 63–66.

Журецький, Я. Невинні жертви «боротьби з націоналізмом» / Я. Журецький, М. Шитюк // Освітняни Миколаївщини – жертви репресій сталінізму. – Миколаїв, 1994. – 68 с.

Про М. Д. Лагута – С. 11-14.

* * *

Любаров, Ю. Фото с оторванным уголком / Ю. Любаров // Вечерний Николаев. – 2015. – 3 дек.

Марцінковський, І. Розстріляний за патріотизм / І. Марцінковський // Щотижня. – 2012. – 20 черв. – С. 6.

Ласінська, М. Доля миколаївського краєзнавця (Микола Дмитрович Лагута) / М. Ласінська, О. Тригуб // Краєзнавство. – 2011. – № 3. – С. 105–110.

Крижанівський, С. Забутий біограф напівзабутого художника. Микола Дмитрович Лагута / С. Крижанівський // Кур'єр Кривбасу. – 1996. – № 61/64. – С. 119–121.

Болабольшенко, А. «СВУ» : суд над переконаннями / А. Болабольшенко // Вітчизна. – 1989. – № 11. – С. 159–179.

**50 років з часу заснування
Миколаївського академічного обласного
театру ляльок (1970)**

З перших кроків театру творчий процес очолювали головний режисер Б. Л. Оселдчик і головний художник А. П. Цуканов, директором театру була А. Д. Бавшина. Перший театральний сезон відкрився у листопаді 1971 р. виставою за п'єсою С. Когана та С. Єфремова «Восставшие джунгли».

Тривалий час театр не мав свого приміщення і був театром на колесах. У 1972 р. за розпорядженням Миколаївського міськвиконкому приміщення клубу працівників радянської торгівлі було передано театру ляльок. Колектив закладу доклав багато зусиль для того, щоб прилаштувати історичну будівлю для потреб лялькового театру.

У вересні 1976 р. 6-й театральний сезон відкрився вже у новому приміщенні прем'єрною казкою-феєрією «Руслан і Людмила» за поемою О. С. Пушкіна. Спектакль отримав диплом I ступеня на Всесоюзному фестивалі театрів ляльок, що стало першим значним визнанням колективу театру.

У 1980-х роках керівництво театром здійснювали директор П. Романова і головний режисер В. Безлепко.

З 1990 по 1994 рр. театр очолював директор В. Дикштейн. У цей час здійснено 18 постановок, чимало з яких і досі є золотим фондом репертуару театру.

З 1994 р. директором стала В. П. Терещенко, завдяки наполегливості якої театр було реконструйовано та відремонтовано.

У 1997 р. головним режисером театру призначено І. А. Цуканову.

Від початку існування театр ляльок поставив понад 260 спектаклів. У репертуарі щороку близько 30 вистав, причому, як правило, від 4 до 7 з них є прем'єрними, а відігрують миколаївські лялькарі близько 600 вистав на рік. Багато з них відзначені різноманітними нагородами.

Першим спектаклем для дорослих стала вистава «Любов, любов» за мотивами «Декамерона» Боккаччо.

Колектив театру активно гастролює, постійно бере участь у фестивалях лялькарів.

У листопаді 2017 р. Миколаївському обласному театру ляльок присвоєно статус академічного.

Література

Миколаївський театр ляльок. – Миколаїв, 2008. – [12] с. : іл.

* * *

Театр повысил статус // Рідне Прибужжя. – 2017. – 9 листоп. – С. 2.

Сайковский, А. А куклы – как люди / А. Сайковский // Вечерний Николаев. – 2017. – 30 сент.

Хоржевская, И. Дом, где живут куклы / И. Хоржевская // Южная правда. – 2016. – 17 нояб.

Антонова, Е. Волшебная страна кукол / Е. Антонова // Вестник Прибужья. – 2015. – 24 дек. – С. 2.

Никулина, А. Театр, в котором оживают куклы / А. Никулина // Рідне Прибужжя. – 2015. – 19 листоп. – С. 14.

Смеётся в каждой кукле чародей // Вечерний Николаев. – 2013. – 18 июня.

Даниленко, Т. Когда мама играет в куклы... / Т. Даниленко // Вечерний Николаев. – 2007. – 27 февр.

Антонова, Е. О тех, кто верит в сказки, предан театру и творит чудеса... / Е. Антонова // Южная правда. – 2005. – 26 марта.

Коновальчук, Т. Коли ляльки плачуть / Т. Коновальчук // Рідне Прибужжя. – 2003. – 5 квіт.

Яковлева, Е. Театр для всей семьи... / Е. Яковлева // Вечерний Николаев. – 2002. – 13 авг.

ЗМІСТ

Передмова		3
Пам'ятні дати Миколаївщини на 2020 рік		7
Довідки		21
24 січня	85 років від дня народження Ю. А. Макушина (р.н. 1935), миколаївського скульптора	21
15 березня	70 років від дня народження В. Ю. Пучкова (1950-2019), миколаївського поета, перекладача	24
19 квітня	170 років від дня народження Р. Г. Судковського (1850-1885), художника, уродженця м. Очакова	26
18 вересня	100 років тому засновано Миколаївський кораблебудівний інститут (нині – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова) (1920)	28
25 вересня	75 років від дня народження І. Я. Булавицького (р.н. 1945), миколаївського художника, скульптора	31
27 жовтня	50 років тому створено Миколаївську обласну організацію Національної спілки художників України (1970)	33
11 листопада	100 років від дня народження М. І. Божаткіна (1920-2010), миколаївського письменника	36
22 листопада	125 років від дня народження М. Д. Лагути (1895-1937), миколаївського краєзнавця, археолога, педагога	39
	50 років з часу заснування Миколаївського академічного обласного театру ляльок (1970)	42